

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris Theologia Tripartita Universa

Complectens nunc Bibliothecam perfectam Viri Ecclesiastici, ordine
sequenti

Controversiae Heterodoxae Ac Scholasticae - Cum speciali Notitia rerum
Modernarum, & Chronologia totius Monarchiae Sacrae, & Saecularis,
Pontificum, Conciliorum &c. Haeresum omnium, ac Propositionum
damnatarum Mundi Sex Aetatum ...

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Quarta Propositio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38447

tate conjungit Janfenius: quis hic erravit, nisi quietare potuit?

Sed, inquires, quid de Augustino? Sat nota ejus mens & sententia, si non alius quam ille Ecclesie Augustinus audiatur. Paucis verbis decretoriam in hac controversia sententiam pronunciat Lib. de vera Religione cap. 14. *Quoniam peccari non dubium est, nec hoc quidem dubitandum video, habere animas liberum voluntatis arbitrium: tales enim servos suos meliores esse Deus judicavit, si ei servirent liberaliter, quod nullo modo fieri posset, si non voluntate, sed necessitate servirent.* Audis S. Augustinum liberum arbitrium sic explicantem, ut nulla sit liberalitas, nulla libertas, si Deo non serviatur eadem voluntate quae omni careat necessitate. An non hoc iterum inculcat lib. de Spir. & lit. cap. 34. *Consentire vocationi Dei vel ab ea dissentire, propria voluntatis est.* Iterumque de lib. arbit. lib. 7. cap. 18. *Ista est causa voluntatis, si non ei potest resisti, sine peccato ei ceditur, si autem potest, non ei cedatur, & non peccabitur.* Si quis Augustinum tam clara, tam sana suadentem audire nolit, videat ne ab eodem infania arguatur lib. de duab. Animabus cap. 12. *Dicere reum teneri quempiam, quia non fecit quod facere non potuit, summa est iniquitatis, & infania.*

Quid ergo mirum summos Pontifices divino Spiritu afflatos illam doctrinam abolere, quam Sacrarum litterarum, & Sanctorumque Patrum consensus toties condemnat.

Consensum hunc testatur Concilium Senonense in decretis fidei decreto 15. ubi concludit, percurrenti Sacram Scripturam obvium esse quod liberum in utramvis partem hominis arbitrium asseveret. Horum demique vestigiis insistentis Concilium Tridentinum Sess. 6. Can. 4. sic tandem definit. *Si quis dixerit liberum hominis arbitrium à Deo motum & excitatum... Deo excitanti atque vocanti non posse dissentire, si velit, anathema sit.* Agit autem de potestate dissentendi, quae consistit in libertate indifferentiae ad merendum & demerendum necessaria. Si enim libertas ad meritum requisita stare posset cum necessitate ad unam partem determinante, parum Concilio laborandum fuisset, ut statueret de libertate per quam voluntas moti praesentis & excitantis gratiae possit dissentire, cum hac alia esse non possit quam libertas in sensu composito expedita ad agendum vel non agendum, quae cum necessitate ad unum adstringente componi non potuit.

Quid igitur in re tam clara reponunt istius dogmatis patroni? Aliquis excogitant subtiles remoras quae perspicuae veritati tenebras offundant. Ajunt enim se admittere in voluntate libertatem sive indifferentiam potentiae, non verò actionis: istam verò indifferentiam potentiae dicunt sitam esse in mutabilitate, & flexibilitate humanae voluntatis, quae annexa est statui vitae praesentis, in qua modò ad volendum, modò ad nolendum facile inflectimur, quamvis quod in particulari volumus, id necessariò velimus.

Sed quid hoc aliud est, quam voluntatem de uno actu necessario, in alium necessarium devolvi? cum quaevis actio voluntatis suam careat indifferentiam, & eliciatur hic & nunc à potentia in actu primo ad illum determinata. Aut quam potest ipsa potentia habere indifferentiam, quando, sine potestate ad oppositum, ad hanc tantummodo actionem adstricta re-

tinetur: Itaque tota quae hic praetenditur voluntatis mutatio, alia non est, quam concatenata commutatio unius necessitatis in aliam: interea in quavis actione catenam semper ad unum astringentem subit voluntas, sive auream operis boni, sive ferream actionis pravae: optio verò catenae quae astringitur non est ipsius voluntatis, sed providentiae gubernatricis, quae sive delectationem justitiae, sive concupiscentiae pro arbitrio dispenset, debet illi voluntas humana inevitabili necessitate obsecundare. Haec illa est insignis larva libertatis, quam neque Manichaei quos impugnat Augustinus, nec Astrologi factorum assertores, nec Wiclefius, aut Calvinus ab Ecclesia damnatus, suam esse reculerant; ac proinde, si huic sententiae credimus, haeretici illi totam admiserunt libertatem, quae ad merendum & demerendum in naturae lapsu statu requiritur. Alia sanè libertate eget creatura ratione praedita, ut apud suum creatorem laudem vel vituperium, praemium vel poenam mereatur: ut nempe cardo voluntatis in bonum vel malum ab ipsa inflectatur, & sic agat, ut quantum est ex parte omnium quae actionem antecedunt possit ab agendo abstinere. Sine hujusmodi libertate nemo sui mancipii actionem mortalem poenam, vel praemio dignam censerebit.

Quarta Propositio.

Semipelagianam admittentem praeventis gratiae interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei: & in hoc ane haeretici quod vellet eam gratiam talem esse cui possit humana voluntas resistere, vel obtemperare. Tradit hujus primam partem diffusè nominatus Author lib. 8. de haeresi Pelag. cap. 6. Secundam lib. 2. de grat. Salvat. cap. 4. &c. quam brevissimè stringit col. 215. dum adversarium suum perstringit his verbis: *Quanta audacia, post condemnatos jam à tot saeculis Massilienses, asserere quod quia in statu Innocentia sufficiebat homini ad salutem gratia quae poterat perseverare si vellet, etiam nunc sufficere.* Declarata vero est ab Innoc. X. & Alexandro VII. hac 4. Propositio falsa & haeretica, & ut talis damnata.

Prima pars hujus propositionis, quae facti questionem continet, falsa declaratur ex historia haeresis Pelagianae in iis quae apertè tradit S. August. Prosper, & Hilarius, qui contra hanc haeresim decertarunt. Refert verò Augustinus lib. de Praedest. cap. 2. 3. 5. Semipelagianos gratiam interiorem ad singulos actus non admisisse, sed censuisse, *initium fidei esse ex nobis, tanquam si fides non à Deo nobis donetur.* Idem, *Fidem non esse donum Dei.* Item, *Eos agnovisse quaedam merita sua, tanquam ipsi sibi ea fecissent, non gratia Dei.* Denique, *& credere & perseverare ita nostrum esse, tanquam non à Domino nos accipiamus &c.* Consentit fusè S. Prosper contra Collatorem, praesertim cap. 4. 6. 10. 13. 14. & deinceps, ubi disertè exprobat, quod diceret hominem posse bene agere sine gratia; non incitatum à Deo; ante gratiam; sine adjutorio Dei; per vires tantummodò humanae voluntatis; merito gratiam praeventientem &c. Quae omnia in illis adeo obvia sunt & manifesta, ut contrarium sustinere aliud non videatur esse, quam vel quodammodo lectori oculos, & mentem eripere.

Secunda pars propositionis damnatae asserit: *Haeresim esse Semipelagianam, talem admittente gratia, cui possit humana voluntas resistere vel obtemperare.* Haec au-

tem assertio non videtur reipsa dissi- dere à propositione secunda, quæ supra refutata est. Nempè interior gratia in statu natura lapsa nunquam resistit. Potest vero utraque Propositio Calvino auctore pridem gloriari. Docet enim ille lib. 2. Instit. cap. 5. §. 11. Errorem esse Scholasticorum, quod putarent in manu nostra esse respicere vel recipere oblatam Dei gratiam: & fuisse hunc errorem Pelagianorum, quos secuti sunt Semipelagiani, ibidem Calvinus disertè asserit §. 23. *Audiamus, inquit, nunc Augustinum suis verbis loquentem, ne acatis nostra Pelagiani, hoc est Sorbonici Sophista, totam venustatem nobis adversari pro suo errore criminantur, in quo scilicet patrem suum Pelagium imitantur, à quo in eandem arenam ipse Augustinus protractus est.*

Porro, ne in refellendo hoc errore ex Scriptura ac Patribus superiora reperamus, ex sola Tridentini definitione unum formemus argumentum nulli respiciendum, qui orthodoxæ Ecclesiæ auctoritatem salvam velit. Tridentinum sic definit sess. 6. cap. 4. *Si quis dixerit liberum arbitrium à Deo motum & excitatum non posse dissentire si velit, anathema sit.* Censet igitur liberum arbitrium, hoc est, humanam voluntatem à Deo motam per internam gratiam posse illi gratiæ dissentire sive resistere, vel consentire si velit, quod est obtemperare. Atqui propositio damnata ex adverso asserit, *Semipelagianum, sive hæreticum, esse admittere gratiam cui possit humana voluntas resistere vel obtemperare.* Ergo Semipelagiana & fallà est definitio Tridentini, si vera est à Pontificibus damnata Jansenii doctrina; quod salvà fidei Catholici veritate nemo admiserit.

Frustra hinc quaritur effugium; nexus est quinec solvi, nec frangi potest. Frustra, inquam, cum quibusdam finges Concilium hic ad potentiam remotam, vel ad sensum divinum respicisse, dum dixit liberum arbitrium posse dissentire si velit, posse autem velle dissentire pro eo statu quo præsentis gratiæ impulsu carebit. Quis enim credat Concilium in re maximè seria nugas agere, aut linguam loqui quam nemo capiat? Nemo nisi nugando dicet, pauperem posse facere eleemosynam, si velit; siis media requisita in promptu non habeat, aut potentiam proximam ut ea acquirat. Neque dicitur ligatus posse currere, si velit, si præter voluntatem non adsit illi facultas quâ possit se vinculis expedire. Ergo quando Tridentinum pronunciat, hominem posse dissentire divinæ gratiæ si velit, necessariò definit, adesse potentiam proximam & expeditam, ut velit dissentire, aut tollere impedimenta quæ faciunt, ne hic & nunc possit dissentium elicere. Ergo necessarium est verba Concilii gratiæ Jansenianæ voluntatem ad assensum necessitantem, è diametro adversari.

Atque hinc ulterius satis inferri poterit, à Concilio definitum esse dari veri nominis gratiam merè sufficientem, cui voluntas actu resistit, quamvis in ejus potestate fuerit illi consentire & obtemperare. Sed hoc infra inter controversias Scholasticas de gratia magis explicandum erit.

Quinta Propositio.

Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse, aut sanguinem suffudisse. Hanc conclusionem ex suis principiis infert idem Jansenius, quam S. Augustino imponere co-
R. P. Arsdok. Tom. I.

natur, sic enim loquitur ille lib. 3. de gratia Salvat. c. p. 21. col. 390. *Qua sanè (inquit) cum in Augustini doctrinâ, conspicua certaque sint, nulla modo principis ejus consentaneum est, ut Christus Dominus, vel pro infidelium in infidelitate morientium, vel pro iustorum non perseverantium aeterna salute mortuum esse, sanguinem suffudisse, semetipsum redemptionem dedisse, Patrem orasse sentiatur.*

Contra hoc dogma fidelium auribus sanè acerbissimum, Ecclesia Româna, varia censurarum fulmina pridem detorsit: sic autem post alios Innocent. X. & Alexander VII. in diplomate gemino adversus propositionem quintam Jansenii, de ea doctrina pronuntiavit: *Falsam, temerariam, scandalosam, & intellectam eo sensu, ut Christus pro salute duntaxat prædestinatorum mortuus sit, impiam, blasphemam, contumeliosam, divinæ pietati derogantem, & Hæreticam declaramus, & uti talem damnâmus.*

Damnatur autem meritò hæc doctrina, quia aperte adversatur divinæ Scripturæ asserenti, Deum velle omnes homines salvos fieri, & Christum dedisse semetipsum redemptionem pro omnibus. Sic etiam loquitur Apostolus 1. ad Timoth. cap. 2. *Obsecro igitur primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro Regibus & omnibus qui in sublimitati sunt, ut quietam & tranquillam vitam agamus in omni pietate & castitate: hoc enim bonum est, & acceptum coram Salvatore nostro Deo. QUI OMNES HOMINES VULT SALVOS FIERI, & ad agnitionem veritatis venire: unus enim Deus, unus & Mediator Dei & hominum homo Christus Jesus, QUI DEDIT REDEMPTIONEM SEMETIPSUM PRO OMNIBUS.* Ubi sanè ulla exceptione Apostolus affirmat, Deum velle omnes homines salvos fieri, & mox rationem assignat, *Unus enim est Deus, unus & Mediator Dei & hominum &c.* Atqui absolutè & absque ulla limitatione, omnium hominum unus est Deus; ergo etiam, nullo excepto, unus omnium est mediator, pro omnibus mortuus est, & pro omnibus etiam reprobis in cruce sanguinem effudit. Quod vel ex eo confirmatur, quod Apostolus disertè affirmet Deum velle salvos fieri omnes pro quibus dicit orandum esse, cupit autem orationes fieri pro Regibus, & omnibus qui in sublimitate sunt, cum tamen eo tempore essent Reges gentiles ac reprobi; ergo non potest Apostolus intelligi de Christo mortuo pro solis prædestinatis.

In eundem sensum verba Apostoli intelligit S. Augustinus lib. de Spirit. & litter. cap. 33. *Vult autem Deus omnes homines salvos fieri, & in agnitionem veritatis venire: non sic tamen ut eis adimat liberum arbitrium, quo vel bene, vel male utentes iustissime judicentur, &c.* Ubi admittit S. Doctor. Deum ex parte sua velle omnibus salutem procurare, & illis etiam qui libero arbitrio male utentes incidunt in iudicium & damnationem.

Ut sententiam Augustini tam manifestam declinet Jansenius, persuadere conatur, illum loco citato non loqui ex suo sensu, sed Pelagianorum dogma recitare, postea refellendum. Sed inane est hoc effugium; hanc enim doctrinam minime reprobat, sed pergit tantum disputare contra Pelagianos, an fides ideò sit donum DEI, quia provenit à libero arbitrio quod à DEO creatum est, demum addens, ideò fidem esse donum DEI, *Quia binis suasionibus agit*
1. *Deus*

Arsdok

Theologia